

Hadisler ve Gençler -2

Nureddin Yıldız'ın (27.) Hadislerle Diriliş dersidir.

Bismillahirrahmanirrahim. Elhamdüli'llahi Rabbi'l âlemin ve sallallahu ve selleme alâ seyyidina Muhammedin ve alâ alihi ve sahbihi ecmaîn.

Gençlerle hadis-i şerifin kesiştiği noktayı ele almak istiyorduk. Bugün bu derse gelmeden önce bir genç misafirim oldu. Hepimize ibret olması bakımından size zikretmek istiyorum. Gençle bir saatten fazla bir muhabbetimiz oldu. Gencin hadise sahip olması ne kadar önemli, sahabenin gençleri görünce “yüreğimin sevdası hoş geldin” demesi, muhaddislerin “Gençlere yer açın, gençler öne geçsin” demesi ne anlam ifade ediyormuş diye bizzat yaşadığımız sahne oldu hafız kardeşlerle beraber.

Babası Suudi Arabistan'da, fabrikada çalışan bir eleman. Bir âlim çocuğu değil. On sekiz yaşında. Suudi Arabistan'a göçünce babası, boş kalmasın çocuk diye bir hoca efendiye vermiş bunu. Yani planlı programlı bir eğitim de yok. Boş durmasın burada diye vermiş, çocuk hafız olmuş. İki buçuk senede de Buharî ve Müslim'i ezberlemiş. Sordum, sorduğum sorulara cevaplar verdi, hadisleri okudu. Olağanüstü bir gayret de göstermemiş çocuk. Dediğim gibi baba, Arabistan'dayız, ailece boş duruyoruz ne yapayım buradaki bir mollanın yanına gitsin gibi düşünmüş sonuç olarak. Bana geliş nedeni de çocuk Buharî ve Müslim'i ezberlemiş, Selefî denen ekolün bir miktar etkisinde kalmış, başlamış babası ile tartışmaya. Babası da bak buna bir, niye benimle tartışıyor diye getirmiş. Epey oturduk konuştuk. Onu tenkit ettiğim belli şeyler oldu. Çocuk kendisini İmam-ı Buharî'nin uzantısı görüyor. Ahmed bin Hanbel'in uzantısı görüyor. Bir mesuliyet altında hissediyor kendisini. “Ümmetime hizmet edeceğim, Türkiye'ye geleceğim daru'l-hadis açacağım ben buralarda. Yeniden hadisi canlandıracağım” diyor. Çok duygusal anlarımız oldu. Kucakladım, bağırma bastım. Elini uzatsa öperdim. Çok enteresan, dedim ki “akşam bizim dersimiz olacak, sen de gelsen olur mu?” Hiç düşünmeden “sen beni teşhir edersen orada, Allah için yaptığım bir işi sen orada reklama dönüştürürsün, gelemem” dedi.

Çok hoşuma gitti bu tespit. Yani on sekiz yaşında, henüz bıyıkları bitmemiş. “Niye evlenmedin madem bu kadar sünnete düşkünsün?” dedim. “Sünnete düşkünüm ama her şeyin vakti yok mu?” dedi. Mantıklı cevaplar da verdi. Yer yer “Sen ayetsiz, hadissiz konuşuyorsun” diyor. “Ayet söyle, nerden çıktı bu söz. Hadis söylesene” diyor. Yani ciddi tartışsam zorlayacak diyebilirim. Çok güzel muhabbet ettik. İçindeki “Türkiye'de daru'l-hadis kuracağım, İmam Buharî'nin Sahih'ini ihya edeceğim” düşüncesi çok hoşuma gitti. Çok mutlu oldum. On sekiz yaşında bu duyguyu taşıyan, elli sekiz yaşında buna muvaffak olur Allah'ın izni ile. Ama öyle “evleneyim, askere gideyim geleyim, akademik çalışmalarım bitsin, inşallah melekler bir bina yaparlar, o binanın üstünde ben de ders okuturum” diye bekleyenler çok beklerler.

O yaşlarda, daha çekirdek yaşlarında bu düşünceye sahip olması çok hoş bir şey. Tebrik edince ben, asıl anlatacağım şey; “neyimi tebrik ediyorsunuz ki, neden tebrik ediyorsun? Benim hocamın bir talebesi daha var, on bir yaşında sekiz kitabı ezber biliyor” dedi. “Hangi sekiz kitabı?” dedim. “Buharî, Müslim, Ebu Davud, Nesaî, İbni Mace, Tirmizî, Darimî ve Darukutnî. Sekiz kitabı ezber biliyor. Daha geçen sene imtihanı oldu. Kasım diye bir yer var, ulema orada toplandı, imtihan ettiler, muvaffak oldu” dedi. Sekiz forma değil arkadaşlar, sekiz kitap! Tekrarlar itibarı ile yaklaşık olarak otuz bin civarında hadis demek.

Çok muhteşem bir şey, görülmez bir mucize gördüm diye bunu anlatmıyorum. Demokrasinin, sekülerizmin zihinlerimizi alabora ettiği bir zamanda bile bir işçinin çocuğu Buharî-Müslim'i ezberleyebiliyorsa, on bir yaşında çocuk internet fitnessinin bulunduğu, cep telefonu fitnessinin bulunduğu bir zamanda becerip de sekiz hadis kitabını ezberleyip İbni Mace'den daha çok bilgiye sahipse bu zamanda, Peygamber aleyhisselamin vefatından henüz iki asır geçmemiş bir zamanda

Buharî yüz bin hadis bilse, altı yüz bin hadis bilse ne olacak. Bu fitne bu bulutlu zamanda, suyun bulanık olduğu zamanda sekiz kitap ezberleyen, ashab-ı kiramin ahirete yeni göçtüğü bir zamanda seksen kitap ezberler. Ahmed bin Hanbel az bile ezberlemiş. Ahmed bin Hanbel o zaman hiç ezberlememiş sayılır. Bu açıdan çok önemli bir gösterge oldu. Yaptığım testte baktım ki hocaları o hadisleri nerede kullanacağına dair bir kültür vermemişler ona. Sadece hadis ezberletmişler. Bol bol hadis biliyor.

Arapça “Sen çuval ne demek biliyor musun?” dedim. “Biliyorum” dedi. “Hadis çuvalı olmaman lazım, hadis âlimi olman gerekir” dedim. O sözü kafasına not etti. Çünkü çok rahatsız oldu bu sözden. Herhâlde hocalarına jurnaller beni. Burada arkadaşlar, insanlar gençlerin hadis ilmüne yatkınlığını test edebilirler. Böyle gençler var. Bu genç kardeşimizin iki özelliği dikkatimi çekti. Pratik bir zekâya sahip değil bir defa. Çünkü benzer hadisleri sağdan soldan karıştırınca alabora oldu aklı. Anlam üzerinden çok iyi Arapça biliyor. On seneye yakın bir zamandır Araplar’la oturup kalkıyor. Dolayısıyla bayağı bir Arapça biliyor. Arapça’yı fasih konuşunca fasih konuşuyor, halk Arapçası konuşunca halk Arapçası konuşuyor. Büyük nimet bu, elhamdülillah. Çok güzel Arapça bildiği hâlde yazı okuttum, yazıyı da çok iyi okuduğu hâlde muhakeme gücü zayıf. Sadece ezber bilebiliyor. Bana göre yüz üzerinden zekâ testi itibarı ile, yetmişler civarında zekâsı. O yüzden zaten kendisinden daha iyileri öne sürdü. Fakat dil zafiyeti var çocuğun, onu da ikaz ettim. Bir iki dakika konuşunca Buharî’nin Arapçası’ndan argo Arapça’ya kaymaya başlıyor. Onun bir kabahati yok, hocaları da Allah bilir öyle konuşuyorlardır. Keşke kabul etseydi, buraya getirseydim. İnşallah ömrü ilerledikçe daha büyük işlere Allah onu muvaffak kılar.

Ne güzel, elhamdülillah. Koca koca Müslüman insanlar elli yaşında, atmış yaşında faize fetva arıyorlar, bu da on sekiz yaşında delikanlı beni imtihan etmeye kalktı. Yani “sen hadis düşmanı mısın?” gibi. On sekiz yaşında değil de elli sekiz yaşında benden beş yaş, altı yaş büyük gibi hissiyat uyandırdı içimde. Çok mutlu oldum. Peygamber’imin sallallahu aleyhi ve sellem, hatırası namına çok mutlu oldum, elhamdülillah. Evet, Buharî’nin konularını tasnif edemiyor, hocası önemsememiş, “sıradan ezberle” demiş. Bizde de hafızlık böyle yaptırılır. “Kasas suresini oku” desen okuyamaz çocuk. Filan sureden elif-lâm-mim diye başla desen dibinden yukarı okur, altından okur; onun Kasas suresi olduğunu bilmez. Yani Al-i İmran suresini üçüncü sure diye belki bilir. Hele Ra’d dedin mi bitti, şimşek çarpar ona. Daha hiçbir sure bilmesi mümkün değil. Yani Kur’an-ı Kerim amel kitabı olarak verilmediği için hafızlara bizde; sadece ezberlemesi, yanlışsız okuması hesap edilir. Bunu da öyle yapmışlar. İşte “bey’ bâbındaki filan meseleden hadis oku” deyince durdu. Hadisin başını başlayınca dibini çıkarıyor ama. Keşke buna biraz daha şuurlu bir hoca, o hadisleri kullandırtmak maksadıyla yetiştirseymiş, nur üstüne nur olacaktı. Ama bu hâliyle de zemzemle yıkanmış gibi mübarek. Elhamdülillah.

Özellikle çok mutlu oldum. Dediğim gibi Peygamber’imin sünnetinin adına, hadislerinin adına mutlu oldum. İzahat verdi; onun gibi onlarca genç ezberliyorlarmış böyle. Daha önce de, bu felaket yıllarından önce Nureddin İtr hocamız Şam’da bayanlara aynı şeyi yaptırıyordu. Daha da kaliteli bir şekilde yaptırıyordu. Tabii, Şam diye bir şey kalmadığı için coğrafyada, maalesef o imkândan da mahrum olduk. İnşallah bir gün yeniden Müslim’lerin, Buharî’lerin, İbni Mace’lerin görüleceği, yetişeceği müesseseleri kurmayı Allah bize de nasip eder. Yani üstelik de hocalarının bir kısmını ben tanıyorum gencin zikrettiği. Vazifemiz bizim hadis okutmak diye düşünen, böyle bir siyaset, dünya kültürü diye dertleri olan insanlar değil. Onlar da öyle yetişmemiş. Bol bol hadis-i şerif okutuyorlar, ezberletiyorlar. Hangisi ile amel edeceğini bilmiyor, işte eteğin kısa olsun, şöyle üç tane, beş tane yirmi meseleleri yok dünyada.

Mesela samimiyetimi ölçmek için bana “Muhammed ibnü Abdi’l-Vehhab hakkında ne düşünüyorsun?” dedi. Genç olduğu için uluorta, bu çanak soruya kim cevap verir sana düşünemedi

çocuk. Yine ben samimi bir şekilde düşündüklerimi söyledim. Çok enteresan, “sen vahhabiliği sevmiyorsun herhâlde” dedi. “Evet, peşinden Amerikancı ilavesi bulunan hiçbir şeyi sevmiyorum. Başında Ahmed bin Hanbel olan şeyleri seviyorum ben” dedim. Biraz sonra “ben de senin gibi düşünüyorum” dedi. O anda bir şey demedi, düşündü, düşündü. Çok hoş, elhamdülillah. Yüreğimden dua ettim gence. Özellikle dua ettim. Ona da dedim ki; “bak senden önce de bu hırsla bu memlekete gelenler, çok güçlü ilim sahipleri oldukları hâlde, yığınla ayet, hadis bildikleri hâlde bu memleketin diline vakıf olmadıkları için, bu memleketin sosyal yapısını tahlil edemedikleri için rijit olarak köşelerde kaldılar. Etrafında insan toplayamadılar. Doğru şeyleri söylerken bile insanlar onları eğri kabul etti.

O yüzden sen iki şeyi ihmal etmeyeceksin. Birincisi; bu Arapça’n gibi Türkçe’n olacak.” Arapça’sı çok güzel. Yani okurken falan dikkat edince kaliteli bir Arapça’sı var. Çünkü Buharî’yi ezber bilen zaten Arapça’nın aslını biliyor demektir. “Dikkat edeceksin, Türkçe’n çok iyi olacak” dedim. İkincisi; altı ayı geçmeyecek, gelip Türkiye’de bir ay kalacaksın, onlarca gencin bulunduğu bir yer bulacaksın, Türkiye’nin sosyal yapısını tahlil edeceksin. Yoksa daru’l-hadisî Türkiye’de mezarlıklarda, Karacaahmet’te kurarsın. Mezarlıklarda daru’l-hadisî kuracaksın kur. Ölülerle beraber bol bol okursunuz dedim. Melekler gece gelir sizi dinlerler orada. Hayır, yaşayanlarla beraber hadis okuyacaksın ve gayen sallallahu aleyhi ve sellem sünnetini ihya etmek, Buharî’yi canlandırmak, muasır Buharî olmak gibi bir gayen varsa ki; böyle olmalı, o zaman bu memleketin sosyal yapısını bilen biri olacaksın. Gençlerin taleplerini, sıkıntılarını tahlil edeceksin. Kendi hocalarının karşılaştığı sıkıntılardan ona örnek verdim, merak etti tabii, nerden bildiğimi. Güzelim dedim, sen doğmadan Medine’de senin okuduğun yerlerde okudum ben.

Mesela; “Kimden ders okuyorsun?” dedim. “Şankitî’den” dedi. “Hangi Şankitî?” dedim. “Muhtar Şankitî” dedi. “Kimin oğlu o?” dedim, “bilmiyorum” dedi. “Emin Şankitî’nin oğlu, o da benim hocam” dedim. Dolayısı ile senin doğmana on sene vardı, ben orada talebe idim. Dolayısı ile bak senin sosyal yapını biliyorum, bulunduğu ili, hocalarını reaktif hâle getiren sıkıntıyı biliyorum. Onlardan ben ibret aldım. Geldim buradaki faaliyetlerimi daha sağlıklı nasıl yapabileceğimi onlardan gördüğüm negatif şeyler üzerinden etkilenerken kararlaştırdım. Zannediyorum çocuk da benden istifade etti. Ben de ona hayranlığımı gizlemedim zaten. Yani uzat elini öpeyim dedim hatta. Fakat öyle şeylere iltifat etmiyor.

Hadis-i şerifin verdiği bir ağırlık vardır. Yani kolay kolay hadis âlimleri arasından böyle bir paldır küldür adam çıkmaz. Sert, radikal, keskin kararları olan ama dinden taviz vermeyen tiptir hadis âlimleri. Sertlikleri de birinci dereceden kaynak kullanmalarından kaynaklanıyor. Yani rafineri edilmemiş tuz kullanırlar hep. Biz rafineri edilmiş tuz kullandığımız için iyot katkısı falan hep böyle kullandığımız tuzu daha parlak, sofrada dikkat çekecek hâle getirir. Ama mideye daha zararlıdır. Onlar kaya tuzu kullanırlar. Öyle sert, haşindir. Fakat orijinale daha yakındırlar. Allah şeriatımıza, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz’in sünnetine, hadis-i şeriflerine hizmet eden Enes ibni Malik’ten bugüne kadar bütün ümmetin âlimlerine, talebelerine, müelliflerine rahmet eylesin. Allah razı olsun onlardan. Bugün “Resûlullah dedi ki” diye bir haz yaşamamıza neden oldular.

Bu gencin üzerinden belli tespitler yaptım. Çünkü biz de neden bunu yapamıyoruz diye, özellikle bayanlar neden yapamıyor diye çok araştırmışım. Hâlbuki bayanlar için eşi benzeri bulunmaz bir nimet bu. Erkek-kadın sorunu da yok. Telefon üzerinden, internet üzerinden hocasına derslerini dinletebilir bir bayan. Çok net rakam kullandı çocuk. “Önce muttefekun aleyh hadisleri ezberledim” dedi. İki bin dört yüz civarında hadis. Sonra Buharî’nin tek başına rivayet ettiği beş yüzden fazla hadis var, onları ezberlemiş. Sonra da Müslim’in tek başına rivayet ettiği hadisleri. Hepsini zaten dört bin yapıyor. Onlar belli yerlerde sürekli tekrar edildiği için, yani on dört bin hadis ama tekrarlarla on dört bin yapıyor. Çok mantıklı bir şekilde ezberletmişler. Toplam Buharî ve Müslim, iki

sene üç ay sürmüş. Tatiller de dâhil buna. Türkiye'ye tatile gelmiş, bir daha gelmiş, gitmiş. O arada canı sıkılmış bırakmış biraz. Demek ki orijinal devam etse, hiç ara vermese iki seneyi de bulmayacakmış kendi tespitine göre. Tabii, benim bir psikolog gibi zekâ testi yapacak hâlim yok çocukta. Benim dış izlenimime göre; yüzde yetmişlerde zekâsı. Çok iyi, zeki, bulunmaz zeki birisi değil. Yani Boğaziçi'ne girecek zekâsı yok. Allah yardım eder, Boğaz'ın üstüne de girer altına da girer, ona bir şey demiyorum ama zahiri itibarıyla değerlendiriyorum. Bir de rakamsal değeri yüksek olan bir genç olduğunu düşün; demek ki canı sıkıldıkça her hafta bir hadis kitabını ezberleyecek herhâlde. Bu kadar zekâ, bu kadar fırsatları değerlendirmeyen Müslümanlar'ın da Allah'tan rahmet istemeye ne kadar hakkı olacak. Bunca büyük nimetleri değerlendirmiyoruz. Hep böyle diploması yüksek, prim yapan nesnelere üzerinden değerlendirmeye çalışıyoruz. O da bizi yüreklerimize kadar nüfuz edecek rahmetten uzak tutuyor.

Bu gencin hikâyesini sizinle paylaşmayı çok istedim. Bilhassa genç nesillerin "Resûlullah dedi ki" demesinde dehşet bir yatırım var. Biz muvaffak olamadık zannediyorum. Allah'tan umut kesilmez ama görünen köy de kılavuz istemez. İnşallah sizler gençler olarak, doğmadan çocukları Buharî'nin ravisi olacak bu asırda inşallah. "Herkes çocuğunu Buharî hafızı yapmış, biz de Ahmed bin Hanbelci oluruz" denecek günü inşallah siz bu ümmete gösterirsiniz. "Çocuğumuz iyi bir doktor olacak"tan çok iyi bir muhaddis olacak inşallah. Kıyamet günü herkes liderinin peşine takıldığında biz de Resûlullah dedi ki diye dirileceklerin peşine takılırız, şeklinde bir umut, inşallah Rabbim görmeyi nasip eder.

Tekrar ediyorum. Elbette bizim tek başımıza bir hadis-i şerif ezberleterek, üç beş genci Buharî hafızı yaparak insanlığı kurtaracak hâlimiz yok ama tarafımızı göstereceğiz. Melekler bizi kimin adamı, neyin adamı olarak kaydetsinler, onu istiyoruz. Dünyayı kurtarmak, batırmak diye bir derdim yok, bana ne dünyadan. Koca dünyayı ben ne kurtarabilirim ne de batırabilirim. Ben kimden yanayım, bunu Allah'a gösterebilirim. Ne demişti sahabi; "Eğer Allah, Bedir'den sonra bir savaş daha gösterirse görecekti beni" demişti.

Burada arkadaşlar, daha önce farklı derslerde defalarca rivayet etmiştik. Hadis âlimlerinin gençlerle, bilhassa sahabi olan, sonraki tâbiinden olanların hadis öğrenmesiyle yoğun bir şekilde ilgilendiklerini farklı örneklerle zikretmiştim. Bunları tekrar toplamak istiyorum. Bu olay ciddi bir şekilde beni motive etti. Elhamdülillah, ümmetin çocuklarının daha fazla hadis üzerinden yarıştığını görmek içimdeki yaraları bir nebze teskin etti. Rabbimize hamd-ü senalar olsun.

Özellikle gençlerin hadis ilmiyle, ilimle demiyorum, hadis ilmiyle meşgul olmalarını, nedenleri üzerinden de tahlil edeceğiz. Ancak büyüklüklerin yani yaşlıların, gençlere dükkân bile teslim edemez, edilemez, evlenecek bir kadın teslim edilmez görmelerini ele almak lazım. On yedi yaşında Üsame, orduyu idare etti. Yirmi yaşında çocuğa Türkiye Cumhuriyeti, sınırlarını teslim ediyor, yirmi yaşında ere, ilkokul mezununa, Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırı teslim ediyor. Düşman oradan girse Ankara'da nefes alacak bir daha ama teslim ediyor. Türkiye'nin bütün sınırları yirmi yaşında bir askere teslim ediyor. "Bekle bu genelkurmayın odasının kapısında" deniliyor. Ama bir ev teslim edilemiyor ne hikmetse. Ülke teslim ediliyor, ev teslim edilemiyor. Yanlış telakki var. Bir sıkıntı var. Bu bence şeytan taktığı. Bir kere yirmi yaşında bir çocuğa ev veya Buharî veya Müslim teslim edilememesi; "Bundan hadis âlimi mi olur? Bunun okuduğu hadis yanlış olur" denmesi annelerin babaların acaba biz nasıl nesil yetiştirdik, bizim yetiştirdiğimiz çocuk niye yirmi beş yaşında ev teslim edilemez bir çocuktur diye kendilerini muhasebe etmelerini gerektiriyor. Bir defa orada sıkıntı başlıyor. Artı; önceki nesiller hata mı ettiler gençlere teslim etmekle diye bir muhasebe yapılması gerekiyor. Daha önceki derslerde toparlamıştık, tekrar zikrediyorum; çok net bir şekilde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in zamanından itibaren bu gençlik bir konuydu.

Mesela hatırlarsanız, Bedir harbi ile ilgili bir gençlik konusundan İbni Abbas bahsetmişti. Arkadaşlar, Bedir sıradan bir kelime değil yani Kur'an-ı Kerim'in surelerinde, farklı yerde zikredilen bir konu. Ümmet-i Muhammed'in Allah adına kılıca sarıldığı ilk savaştır bu. Binlerce meleğin mümin kılığında gelip savaştığı bir cihat bu elhamdülillah. Ümmet-i Muhammed'in küfrün başını ezdiği mevsimdir. Yani buna ne diyebiliriz? Bedir sıradan bir hacı uğurlama merasimi değil, göklerle yer birleşmiş. Üç yüz sahabiyile üç bin melek bir araya gelmişler. Yer gök arası melek dolmuş, Arş'a doğru kafalar değmiş. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem en büyük isteklerini Allah'tan o gün istemiş. İslam, iman, takva, cihat, şehadet zirve yapmış. O günden sonra bir daha o zirveyi yapmadı şehadet arzusu. Müthiş bir ramazan günü, müthiş bir iman, heyecan Peygamber aleyhisselam ve ashabi bir tek et gibi olmuşlar ve bir vücut hâline gelmişler. Böyle bir ortamda İbni Abbas radiyallahu anhuma ne diyor; "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cepheye yer dağıtınca sancakları dağıtınca gençler öne atıldılar. İhtiyarlar geride beklediler. Sonra kısa zamanda Allah zaferi ihsan edince, bu sefer ihtiyarlar; arkada güveni sağlamasaydık siz önde nasıl çarpışacaktınız, deyiverdiler" diyor İbni Abbas radiyallahu anhuma. Hadis-i şerif sahihtir. Ayet inince Allah, "bırakın bu kavgayı Peygamber'e teslim olun" dedi. Amenna dediler ve bıraktılar.

Ama her hâlükârda genç ve yaşlı ayrımı Bedir'de vardı. Dolayısıyla Müslümanlar'ın kurduğu bir dernekte; "Yahu bu ihtiyarlar mı hep bizi yönetecek? Biraz da gençler olarak öne çıkalım" sözü çok da yabani bir şey değil. Bedir'de olduysa bu, bizden herhangi birisinin derneğinde, caminin derneğinde veya Müslümanlar'ın bir sebeple yönettiği bir şirkette, kooperatifte böyle bir tartışma olmasında sıkıntı yok da Allah'tan korkun dindikten sonra hâlâ Allah'tan korkmadan iş yapmakta sıkıntı var. Yoksa tartışma insanlık hâlidir. Tıpkı ne gibi; insan bağırsaklarında pislik taşır ama evin ortasında abdest bozmaz, tuvalette bozar. Ayıp olan pislik taşımak değil, evin ortasında iş yapmak. Tuvalete gittin mi insan hâli olur gibi böyle bir değerlendirme yapıyoruz. Bir gençlik karakteri farkı.

Bir başka örnek konuşmuştuk hatırlarsanız. Ebu Bekir radiyallahu anh, Kur'an-ı Kerim'i cem etme, bir araya getirme konusunu Zeyd bin Sabit radiyallahu anha devrettiğinde ashab-ı kiramin istişaresi ile ona; "Sen gencimiz, âlimimiz ve itham edilmemiş birisin. Tecrüben de var. Vahiy kâtipliği yaptın. Sen Kur'an'ı bir araya getir" diye onu bugünkü ifadelerle söyleyecek olursak komisyon başkanı yapmıştı. Bugün, yarın ve kıyamete kadar okunan Kur'an-ı Kerim ve Mushaf'larımız Zeyd bin Sabit kaşesi taşıyor. Bu Zeyd bin Sabit adına çok muhteşem bir şey. Yani kuzey kutbundan güney kutbuna kadar, Amerika'sından Çin'ine kadar nerede biri açıp 'bismillâhirrahmânirrahim' diye Kur'an okuyacaksa Zeyd bin Sabit'in kaşesini görecektir orada. Bu hangi duasından dolayı ona nasip oldu bilemiyorum. Bu muhteşem bir şeref, büyük bir hizmet. Bir Kur'an kursunun üç çocuğa elif-be okutmayla kıyas edilecek bir şey değil. Çok büyük bir hizmet. Allah ondan razı olsun.

Ama Ebu Bekir radiyallahu anh bunu nasıl ona taktim etti? "Gençsin, senin sabıkan yok. Tecrüben var. Hafızsın, bu işi sen yap" dedi. Bundan anlaşılıyor ki Ebu Bekir radiyallahu anhın kafasında gençlik bir avantajdır. Dine hizmette, Kur'an'a hizmette Ebu Bekir radiyallahu anh gençliği avantaj olarak görüyor. Sabıkası olmamak, bir konuda itham edilmiyor, temiz delikanlıdır, denmesini de bir avantaj olarak görüyor. Tecrübe de bir avantaj. Şimdi biz eğer, "bu gençtir, çocuktur..." diyorsak Ebu Bekir de "gençtir" deyip görev verme nedeni olarak görüyorsa, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem halifesi ile aramızda görüş farkı var demektir. Bize göre görevden uzaklaştırma nedeni, ona göre görev verme nedeni.

Herhâlde burada bir dipnot düşmemiz gerekiyor. Acaba Ebu Bekir radiyallahu anh, Zeyd bin Sabit'in hata yapmayacağını mı iddia ediyordu? Hayır, çünkü Ebu Bekir'e de defalarca bu ayet nerede konacak diye tartışmalar geldi. Çünkü Zeyd bin Sabit akşam bu görevi alıp sabahleyin Mushaf'ı teslim etmedi. Aylarca uğraştı. Her sahabiye gitti. "Ne biliyorsun? Sana göre Ra'd suresi nereye konacak, İbrahim suresinin şu ayeti nereye konacak?.." Mesela İbni Mesud'un ajandasında mesela baktılar ki

kunut duaları diye okuduğumuz şey var. “Bu ayet midir?” dediler, merak ettiler, böyle tartışmalar oldu. Yani öyle akşamdan sabaha verilmiş bir karar değil.

Ebu Bekir radiyallahu anh şöyle bir şey üretmedi mesela; “Zeyd, oğlum biz sana güvendik. Sen ona buna soruyorsun. Demek sen de anlamıyormuşsun bundan. Getir, Osman amcana teslim et bu işi. Anahtarları getir çabuk, dosyaları getir” filan demedi. Çünkü Ebu Bekir kemâlin Allah’ta olacağını biliyordu. Masum olan da Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemdi. Allah kemâl sahibidir, hiçbir eksigi yok. Peygamber masumdur, Allah elinden tutuyor, yanlış yaptırtmıyor. Zeyd de olsan, Ebu Bekir de olsan hata edebilirsin. Ebu Bekir inat etmeyecekti, Zeyd inat etmeyecekti, Ömer inat etmeyecekti ama hata edebilecekti. Dolayısıyla Zeyd bin Sabit aylarca tartıştı bu konuyu. Komisyon başkanı olduğu için de kimse onu azarlamadı. Yetkili çünkü, halife tarafından yetkilendirilmiş. Gençlerin ilim yoluna ilerlemeleri, hata etmelerini engellemiyor. Yani bir genç hata eder. Dolayısıyla bu kitap yazmasın, Buharî’ye şerh yazmasın diyemeyiz. Neden, ihtiyar hata etmez mi yani? İhtiyarın garantisi mi var? İhtiyarın eksileri var, gençlerin eksileri var. Gencin artıları var, ihtiyarın artıları var. Biz ümmet-i Muhammed olarak Ebu Bekir’in bu tavrını bakkal açarken de bir gence, evlendirirken de, kitap yazdırırken de ümmet-i Muhammed’in siyasetine hizmet etmesi için bir yerin başına getirirken de Ebu Bekir radiyallahu anha dikkat edeceğiz. Bu tavır Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in en yakınının, onu en iyi anlayan Ebu Bekir’in tavrıdır.

Bu nedenle biz bir kere daha anlıyoruz ki mesela Buharî, yüz yirmi yaşında ölmedi. Elli yaşına gelmeden Buharî’sini bitirmişti. Bizim Sahih dediğimiz şeyi elli yaşından önce bitirdi. Yüz on yaşında ölen bir muhaddis yok neredeyse. Zaten o kadar hadise kafa dayanmaz, vücut dayanmaz. Çok erken öldüler hepsi. Doksan yaşında öleni çok az. Beyin dayanmıyor zaten; milyonlarca kelime, milyonlarca isim ezberliyorsun sürekli. Ve bunları karıştırmamak için dikkat ediyorsun.

Bu nedenle hadis ilminin gençlerin alnında daha büyük bir mucize olarak parladığını haykırmak istiyorum. Bazılarının gençleri buna uygun görmemesi ise gençlerin hatası olarak değil, gençleri o konum getiremeyenlerin, gençlere o heyecanı veremeyenlerin ve o konumda görmek istemeyenlerin hatası olarak örnek çıkarıyorum. İşte biraz önce konuştuk on sekiz yaşında; “Ben Türkiye’de Buharî’nin devamı olacağım” deyip benim gözlerimi yaşarttı. Evet, on binlerce genç yok böyle. Ama on binlerce beklenti de yok zaten. Beklenseydi çıkacaktı bu herhâlde. Bir işçi Müslüman, oğlunu tesadüfen Medine’ye götürmüş ve böyle olmuş. Yüzlerce Müslüman böyle bir gayret içerisinde olsaydı kim bilir bugün Buharî’den daha iyi Buharî’lerimiz çıkacaktı bizim. Şimdi bana diyorlar ki; “Beş bin hadisi kolay mı ezberlemek?” Ben de diyorum ki; “Türkiye’de iyi bir üniversiteyi kazanan öğrenci, sadece liseye girerken ve sadece üniversiteye hazırlanırken kaç bin soru ezberliyor formülleriyle beraber? Bu sene üç yüz soru çıkacak. On beş senedir çıkan binlerce soruyu da ezberliyor bu arada. Yani biyoloji gibi eğri büğrü, rakamlar, simgeler üzerinde olunca beyin kabul ediyor bunu da Allah ve Resûlullah diyen sözlerde mi sıkıntı olacak?” Ama tabii, ailenin, mahallenin, toplumun, hocaların bile putu üniversite olunca Buharî’ye ya sıra gelecek ya da gelmeyecek. Doktoraya gelince de, mastıra gelince de zaten evlenmiş oluyor, çoluk çocuğa karışmış oluyor. Bütün emekler boşa çıkıyor. Hâlbuki biz daha önce öğrenmiştik, gençlerin zekâ parlaklığı, zihin meşguliyetinin az olması, tuttuğunu koparan direnç sahibi olması, sorunsuz ya da sorunlara az dalmış bir hayatta bulunuyor olmaları, ev geçindirme derdi yok, hasta ablasına bakma derdi yok, maişet derdi yok, bursu babasından, harçlığı anasından devam eden bir hayatı olunca gençlerin, onlar ‘Resûlullah dedi ki’ derken ağızlarından bal akar. Onların hadise teslimiyet kıvamı çok daha kaliteli olur. Bu sebeple biz “Aman ha hadis, aman ha Resûlullah dedi ki” diyen bir ekol üzerinde genç bulunduğu daha bereketli olur diyoruz.

Abdullah ibni Mesud radiyallahu anhin sözünü nakletmiştim. Gençleri hadis dersinde görünce ne diyordu; “Kalbimin devaları, kalbimin devaları, göğsümün ilacı.” Demek ki gençlerin onun hadis

dersinde bulunmasını yüreğindeki hasretin giderilmesi olarak görüyor. Bu da açıkça gösteriyor ki hadisin başı olan Abdullah ibni Mesud'lar, Ebu Said el-Hudrî'ler -radiyallahu anhüm cemian- birer genç tutkunuydular. Şimdiki hoca efendilerin önce ihtiyarlara yer vermeye kalkışması abes bir durum. Yani sahabiye aykırı bir defa bu. Hadisin mantığına aykırı. Yemekte, sofrada ve benzeri işlerde ihtiyarlar öne geçsinler, hürmet görsünler, saygı görsünler. Konuşma yapılacağı zaman önce ihtiyarlar konuşsun. Haklıdırlar, bu ümmet büyüğüne hürmet etmek zorundadır ama iş, ümmetin geleceğine yatırım yapmaya dönünce bu yatırım gencin hakkı olmalı. Çünkü ümmet eğer hadis zevkini gençlere aşılazamazsa ümmet-i Muhammed'in geleceği namına bir sıkıntıdır bu. Gelecek açısından bir sıkıntıdır.

Önceki derslerimizde İbni Kesir'den bir nakil yapmıştım. Onu tekrar etmek istiyorum. İbni Kesir, hicrî 774 yılında vefat eden bir âlimdir. Adı daha çok tefsiriyle meşhurdur. İbni Teymiye'nin ders halkasından gelen bir âlim. 774 yılında vefat etmiş. Daha çok tefsiri meşhur. Tefsiri, Kur'an'la ve hadisle tefsir etmeye yönelik. Yani bir tür, rivayet tefsirlerinin en derli toplusu gibidir. Allah ona rahmet eylesin. Muhteşem bir emek. Muhakkak kütüphanemizde İbni Kesir tefsiri bulunmalıdır. Sıradan bir tefsir değil, İbni Kesir tefsiri. Hadis usulüne dair kitapları da var. Fakat el-Bidâye ve'n-Nihâye isimli çok değerli bir tarih kitabı vardır. Hicrî 770'lere kadar yani vefatına kadar olan dönemi yazmış. Âdem aleyhisselamdan başlıyor tarih yazmaya, eline ne kadar bilgi geçtiyse.

Tabii, şunu özellikle vurgulamak istiyorum; İbni Kesir hadis âlimidir. Esasen hadisçidir. Şafii mezhebinin ileri gelen ulemasındandır. Fakat bir kitabı hadis kitabı olarak yazdığına, mesela İbni Kesir'in bütün müsnedleri vs. toplamaya çalıştığı bir hadis kitabı da var. İbni Kesir orada hadisçi kimliğiyle kitap yazar. Dolayısıyla İbni Kesir'in hadise dair bir kitabını okurken biz İbni Kesir otoritesiyle konuşuruz. İbni Kesir uyduruk bir şey koymaz kitabına deriz. Ama İbni Kesir tarih kitabı yazdığı zaman o gözlüğünü almaz yanına. Hadis yazdığı zaman yedi numaralı bir gözlükle zayıf-sahih ayırım yaparak yazar. Bu tarih kitabıdır dediği zaman o gözlüğü çıkarır, üç numara gözlük kullanır, bazen de gözlüksüz yazar. Bu sebeple İbni Kesir'in mesela filan müsnedini okuduğumuz zaman İbni Kesir otoritesi olarak okuruz. Tarih kitabını okuduğumuz zaman bu tarih kitabı diye okuruz. Tefsirini okurken İbni Kesir'in tefsirci kimliği öne çıkar. Otorite olması her alanda o otoritesini kullandığını göstermiyor. El-Bidâye ve'n-Nihâye tarih kitabıdır. Bir hadis kitabı gibi, Sahih-i Buharî gibi, İbni Mace gibi okuyamayız onu. Tarih kitabı olarak okuruz. Bu da ne demek oluyor arkadaşlar; tarih kitabı olarak okuruz, bu kitaptan istifade ederiz ama itikadımızı, amelimizi belirleyecek hükümler çıkarmayız bu kitaptan, çıkarmayız. Dinî bir kaynak değil, tarihî bir kaynak çünkü. "Resûlullah dedi ki" demiyor, filan tarihte şöyle oldu diyor.

İbni Kesir'in el-Bidâye ve'n-Nihâye'sinde benim dikkatimi çeken, bilhassa yakın döneme ait Moğol baskınıyla ilgili, şu meşhur Bağdat'ın, Şam'ın, İslam toprağının toz duman edildiği Moğol faciasına dair yarıntılar el-Bidâye ve'n-Nihâye'de var. Ona yakın bir dönem çünkü. Çok geniş bilgiler veriyor. Gözden kanlı yaşlar akıtacak heyecanlı sahneleri var. Allah rahmet eylesin. Burada özet olarak zikredebim. Kendisine ait dönemde, yedi yüzlü yıllara ait bir hatıra demek ki. Bir delikanlının Horasan diyarından Şam'a geldiğini yazıyor. Buharî, Müslim, Ahmed bin Hanbel'in Müsned'i gibi kitapları ezberlemiş gelmiş. Bir de meydan okuyor; "Var mı beni imtihan edecek Şam'da?" Sanki at yarışı yapacak gibi. İbni Kesir de, onun bulunduğu bir komisyonun bu çocuğun Buharî, Müslim ve diğer hadis kitaplarını ezber bildiğine dair iddiasını imtihan etmek için toplandığını anlatıyor. Kendisi de o komisyonda bulunmuş. Hatta diyor ki; "Ben Buharî'nin el yazmasını aldım elime, önüme koydum, çocuk okumaya başladı. O ezber okudu. Ben kitaptan takip ettim" diyor. Bir gün, iki gün takip ederek Buharî'yi baştan sona dinlemiş bu şekilde. Bunu İbni Kesir zamanında gördüğü bir enteresan zeka örneği olarak görüyor. Verdiği rakamlardan yaklaşık olarak anladığım şey, bu çocuk herhâlde elli cilt kitabı ezberlemiş. Henüz akıl-baliğ olmadığı hâlde. Sonra da çocuğa icazet vermiş. Ezbere bildiği

hadisleri dinlediği için icazet vermiş. Çocuk da bunun elini öpmüş. “Derdim buydu zaten. Senden icazet almak için geldim buralara” demiş. Yani İbni Kesir’i duymuş çocuk demek ki.

İbni Kesir’in zamanı tıpkı şimdiki Irak gibidir. Çok berbat. Her gün bir cami yıkılıyor, her gün bir yer bombalanıyor. Moğol sonrası yıllar. Ümmetin enkaz yığına döndüğü bir dönemde bile Müslümanlar, Tebriz’de, ya da Horasan’da bir yerde çocuklarına ümmet-i Muhammed’in bütün hadis külliyatını ezberletebiliyorlar, sonra da çocuğunu uzmanlık belgesi almak için Şam’a da gönderebiliyorlar demek ki. On beş yaşına gelmemiş çocuğu “Git oğlum icazetini al gel” diye Şam’a kadar gönderebiliyorlar Horasan’dan. Elhamdülillah, bu ümmetin böyle geçmişi vardı. Rabbimize hamd olsun, bugün de böylesi var biiznillah. Allah’ın izniyle kıyamete kadar da kesinlikle bitmeyecek bu. Hiç kimse bu ümmetin Resûlullah ile bağlantısını bitiremez. Ne olur? Birileri gelir ezan okutturmaz, öbürleri gelir alfabemi değiştirir, öbürleri gelir Buharî’yi nostaljik kitap olarak kütüphanede bırakır. Biyolojiyi put hâline getirir. Matematiği Lat, Uzza kadar değerli hâle getirir. Öbürü gelir Müslümanlar’ın zekâtlarını, sadakalarını toplar. “Amerika’ya gidene burs olarak vereceğim” der. Oradan onlar light kafalı olarak geri gelirler. Bunlar dönemsel fitnelerdir. Bir dönemin insanları on sene, yirmi sene, otuz sene ne kadar murat ettiyse Allah Teâlâ; böyle bir bataklığa yakalanırlar. O nesil gider. Sonra “Resûlullah dedi ki” deyince heyecanın yüzünden okunacağı kadar mutlu olacak bir nesil gönderir Allah. Allah için zor bir şey değil bu. Yapamayacağı şey değil Allah Teâlâ’nın. Yaptı da nitekim. Bu bir heyecan meselesi, aşk meselesi. Herkese Allah istediğini veriyor. Kim ne istiyorsa onu veriyor.

Buraya küçük bir mülâhazamı

yerleştirmek istiyorum arkadaşlar. Şimdi bizim bu tenkitlerimiz matematiği sevmediğimizi, biyolojiden nefret ettiğimizi göstermiyor. İlim olan her şey bu ümmetin mücevheridir. İlim bizimdir. Biz sadece, biyolojinin ilim kabul edilip hadisin rafa kaldırılmasından rahatsızız. Yüz çocuğumuzun bari onu Buharî ezberlesin, doksanı yine matematik çalışsın, bir itirazımız yok buna. Ama doğan yüz çocuğun yüzü de matematiğe adak olarak kurban edilir de defolu kalanlar, matematik barajını geçemeyenler de “Bari bunlar kuran ezberlesinler de ölülerimizi kaldırsınlar” denilirse bundan ciddi bir vicdan rahatsızlığı hissederiz. Esef ederiz buna. Bunu yüreğimiz kabul etmez bizim. Neden?

Çünkü hadis dediğimizin ilmin sahibi, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemdir. Onu filan haftada, filan törende baş tacı diye reklam et ama hadislerini de okumaya vakit bulama. Bunu kabul edemiyoruz. Bunun üzerimizde bir ağırlık olacağını, utanç vesilesi olacağını söylüyoruz. Ne biyolojiyle, ne coğrafyayla, ne matematikle, ne psikolojiyle, ne siyaset ilmiyle asla bir alıp vereceğimiz yok. İlim, ilimdir. Matematiksel ilimler de ilimdir, sözel ilimler de ilimdir nihayetinde. Tombala gibi, kumar gibi bir şey değil bunlar. Kâfir bunu şerre kullanıyor olabilir. Müminin eline geçer, hayra vesile olur biiznillah. İlim düşmanlığımız yoktur. Ama Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ait olmayan bir ilmin birinci kategoriden olmayan bir listeye konmasını kabul edemiyoruz. Aksi takdirde itham yahut ikinci sınıf olmak -hâşâ- Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz’e yüklendirilir. Bunu kabul edemiyoruz. Başka bir sıkıntımız yoktur.

Gençler matematikçi de olsunlar, coğrafyacı da olsunlar. Belki felsefeye bir itirazımız var. Felsefe bir kavanoz baldan bir gram zehirli olmayan bölümünü çıkarmak gibi zor bir şey. Felsefe cinsine bir itirazımız var. Onu da ret manasında demiyorum. Olursa olur. Seksen yaşından sonra öğrensin insanlar, zararı yok. Seksen yaşına kadar midemizi bulandırmasın diyoruz; yoksa çok kökünden bir itirazımız yok. Ama hadis-i şerif, matematik ile yarıştırmamalıdır. Ümmetin üç beş zeki çocuğu, hiç olmasın on yaşına geldiğinde Buharî’den, Müslim’den icazet alsın. Elli yaşına geldiğinde de ümmet-i Muhammed’in istinat ettiği, dayandığı bir şahsiyet olarak ümmetin karşısına çıksın. Aksi takdirde hep yama veya payandayla ayakta duran bir ilim olarak kalacak. Bundan rahatsızız.

Hamdele-salvele.